

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งจะนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาแบบแผนการชมรายการข่าวโทรทัศน์ของชาวชนบทในจังหวัดศรีสะเกษมี ดังนี้ คือ

1. แนวคิดเรื่องการแบ่งกลุ่มทางสังคม
2. แนวคิดเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้รับสารในการเลือกเปิดรับสื่อและเนื้อหาของสื่อ
3. แนวคิดเรื่องการเลือกสรรข่าวสาร
4. แนวคิดเรื่องการใช้ประโยชน์จากสื่อในทางสังคม
5. แนวคิดเรื่องข่าว รายการข่าวทางโทรทัศน์ และรายการข่าวท้องถิ่น
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเรื่องการแบ่งกลุ่มทางสังคม (Social Categories)

De Fleur และ Ball-Rokeach (De Fleur และ Ball-Rokeach อ้างถึงใน Sven Windahl and Benno H. Signitzer with Jean T. Olson (1993)) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มทางสังคม (The social categories perspective) ไว้ว่า ผู้รับสารที่มีลักษณะแตกต่างกันจะมีการตอบสนองต่อสื่อแตกต่างกัน ผู้ที่อยู่ในกลุ่มทางสังคมเดียวกันจะตอบสนองต่อสื่อไปในทางเดียวกัน ไม่มากนัก

วิธีที่นิยมใช้ในการจัดกลุ่มของผู้รับสาร คือ คุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ (Demographic Characteristics) เป็นความพยายามที่จะจัดกลุ่มของผู้รับสารที่มีคุณสมบัติเหมือนกันเข้าด้วยกัน เช่น อายุ เพศ อาชีพ ขนาดครอบครัว รายได้ การศึกษา ภูมิลำเนา ศาสนา เชื้อชาติ และสัญชาติ เป็นต้น บุคคลที่มีคุณลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกันจะมีพฤติกรรมการสื่อสารที่คล้ายคลึงกันด้วย เช่น การเปิดรับสื่อ ความพอใจในสื่อ เพราะผู้รับสารที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกันจะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและอุปนิสัยการใช้สื่อคล้ายคลึงกัน (พัชนี เชมจรรยา, เมตตา วิวัฒนานุกูลและฉรินันท์ อนุวัชศิริวงศ์, 2538)

ในการวิจัยนี้จะใช้ตัวแปรด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ คือ เพศ ตัวแปรเรื่องเพศนั้น จากการวิจัยทางจิตวิทยาหลายชิ้นได้แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องของความคิด ค่านิยม และทัศนคติ ทั้งนี้เพราะ สังคมและวัฒนธรรมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนทั้งสองเพศไว้ต่างกัน (ปรมะ สตะเวทิน, 2541)

จากแนวคิดนี้สามารถนำมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์พฤติกรรมการรับชมและการใช้ประโยชน์จากรายการข่าวทางโทรทัศน์ของชาวชนบทในจังหวัดศรีสะเกษได้ หากพิจารณาตามแนวคิดนี้ ชาวชนบทในจังหวัดศรีสะเกษที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์เหมือนกันก็น่าที่จะมีพฤติกรรมและการตอบสนองต่อเนื้อหาของสื่อคล้ายคลึงกันด้วยเช่นกัน และผู้ที่มีเพศต่างกัน พฤติกรรมการรับชมและลักษณะการใช้ประโยชน์จากรายการข่าวทางโทรทัศน์ก็น่าที่จะแตกต่างกัน

แนวคิดเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อผู้รับสารในการเลือกเปิดรับสื่อและเนื้อหาของสื่อ

แนวคิดนี้มาจากคำอธิบายที่ว่า คนเราทำพฤติกรรมเนื่องมาจากมีมูลเหตุผลักดันใดและมูลเหตุนั้นจะเป็นตัวกำหนดการเข้าถึงสื่อและการใช้สื่ออย่างไร อันได้แก่ (กาญจนา แก้วเทพ, 2541)

1. ปัจจัยภายใน (Endogeneous factor) อันเป็นคำอธิบายจากวิชาจิตวิทยา หมายถึงมูลเหตุจูงใจภายในตัวผู้รับสารเอง เช่น ความต้องการ แรงจูงใจ ความคาดหวัง ทัศนคติ ความสนใจ ฯลฯ
2. ปัจจัยภายนอก (Exogeneous factor) อันเป็นคำอธิบายจากวิชาสังคมวิทยา เช่น เพศ อายุ รายได้ อาชีพ ฯลฯ

แนวคิดเรื่องการเลือกสรรข่าวสาร

ปัจจัยในการสื่อสารที่มักจะมีการกล่าวถึงบ่อยๆเป็นตัวกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการส่งสารไปยังผู้รับสารก็คือ กระบวนการเลือกสรร (selective processes) ของผู้รับสาร ข่าวสารต่างๆแม้ว่าจะได้รับการเตรียมมาอย่างพิถีพิถัน ใช้ผู้ถ่ายทอดที่มีความสามารถและความน่าเชื่อถือสูง หรือใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพมากก็ตาม แต่สิ่งเหล่านี้ก็มิได้ประกันความสำเร็จของการสื่อสารไปยังผู้รับสารตามที่ผู้ส่งสารต้องการได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้เพราะผู้รับสารจะมี

กระบวนการเลือกรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ตามความต้องการ ตามความเชื่อ ตามทัศนคติ ตามความรู้สึคนึกคิด ฯลฯ ที่ไม่เหมือนกัน

กระบวนการเลือกสรรเปรียบเสมือนเครื่องกรอง (filters) ข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์เรา ซึ่งประกอบด้วยการกลั่นกรอง 3 ชั้น ดังนี้ (พีระ จิโรโสภณ, 2531)

1. การเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ (Selective Exposure or Selective Attention) หมายถึง แนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง เช่น การเลือกซื้ออ่านหนังสือพิมพ์ฉบับใดฉบับหนึ่ง เลือกเปิดสถานีวิทยุกระจายเสียงสถานีใดสถานีหนึ่ง หรือเลือกชมวิทยุโทรทัศน์ช่องใดช่องหนึ่ง เป็นต้น

ทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องการเลือกเปิดรับนี้ได้มีการศึกษาวิจัยกันอย่างกว้างขวาง และพบว่า การเลือกเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ อาทิเช่น ทัศนคติเดิมของผู้รับสารตามทฤษฎีความไม่ลงรอยของความรู้ความเข้าใจ (Theory of cognitive dissonance) ที่เสนอโดย Festinger L.A. (1975) นั้นกล่าวว่า บุคคลมักจะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่ และหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแย้งกับความรู้สึคนึกคิดเดิมของตนเอง ทั้งนี้เพราะ การได้รับข่าวสารใหม่ที่ไม่งงหรือสอดคล้องกับความรู้ ความเข้าใจ หรือทัศนคติเดิมที่มีอยู่แล้ว จะเกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุลหรือมีความไม่สบายใจที่เรียกว่า “cognitive dissonance” ดังนั้นการที่จะลดหรือหลีกเลี่ยงภาวะดังกล่าวได้ ก็ต้องแสวงหาข่าวสารหรือเลือกสรรเฉพาะข่าวสารที่ลงรอยกับความคิดเดิมของตน Festinger ยังชี้ให้เห็นว่า เมื่อบุคคลได้ตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีความได้เปรียบเสียเปรียบก้ำกึ่งกัน บุคคลย่อมมีแนวโน้มที่จะแสวงหาข่าวสารที่สนับสนุนการตัดสินใจนั้นๆ (reinforcement information) มากกว่าที่จะแสวงหาข่าวสารที่ขัดกับสิ่งที่กระทำลงไป

นอกจากทัศนคติดั้งเดิมที่เป็นตัวกำหนดในการเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว ยังมีปัจจัยทางด้านสังคม จิตใจ และลักษณะส่วนบุคคลอีกมากมายหลายประการ ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (เช่น ระดับการศึกษา วัย อาชีพ รายได้ ฯลฯ) ความเชื่อ อุดมการณ์ ลัทธิ นิยม ศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ประสบการณ์ ฯลฯ

2. การเลือกรับรู้หรือตีความ (Selective Perception or Selective Interpretation) เป็นกระบวนการกลั่นกรองชั้นต่อมา เมื่อบุคคลเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดแล้วก็เชื่อว่าข่าว

สารนั้นจะถูกรับรู้เป็นไปตามเจตนาธรรมณ์ของผู้ส่งสารทั้งหมด ผู้รับสารแต่ละคนอาจจะตีความหมายสารขึ้นเดียวกันที่ส่งผ่านสื่อมวลชนไม่ตรงกัน ความหมายของข่าวสารที่ส่งไปจึงมิได้ขึ้นอยู่กับตัวอักษร รูปภาพ หรือคำพูดเท่านั้น แต่อยู่ที่ผู้รับสารจะเลือกรับรู้หรือตีความหมายตามความเข้าใจของตัวเอง หรือตามทัศนคติ ตามประสบการณ์ ตามความเชื่อ ตามความต้องการ ตามความคาดหวัง ตามแรงจูงใจ ตามสภาวะร่างกาย หรือ สภาวะอารมณ์ขณะนั้น เป็นต้น

3. กระบวนการเลือกจดจำ (Selective Retention) เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติ ฯลฯ ของตนเอง และมักจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจหรือไม่เห็นด้วยได้ง่ายกว่า งานวิจัยเก่าแก่ของ Allport, G.W. และ Postman (1947) ที่มีการอ้างถึงกันบ่อยก็คือ การศึกษาถึงการถ่ายทอดข่าวลือจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง ซึ่งพบว่าผู้รับมักจะถ่ายทอดเรื่องราวต่อไปยังคนอื่น ๆ ไม่ครบถ้วนเหมือนที่รับมา ทั้งนี้เพราะแต่ละคนเลือกจดจำเฉพาะส่วนที่ตนเองเห็นว่าน่าสนใจเท่านั้น ส่วนที่เหลือมักจะถูกลืมหรือไม่นำไปถ่ายทอดต่อ ตัวอย่างที่เราัมักจะพบในชีวิตประจำวันเสมอ เช่น เมื่อเราดูภาพยนตร์หรือรายการวิทยุโทรทัศน์ หรือฟังรายการวิทยุกระจายเสียง หรืออ่านข่าวหนังสือพิมพ์ แล้วนำไปบอกต่อให้กับผู้อื่น เราก็มักจะเลือกจดจำแล้วนำไปเล่าเฉพาะที่เราสนใจหรือเราต้องการเท่านั้น ดังนั้นการสื่อสารมวลชน เช่น การโฆษณาหรือการรณรงค์ในเรื่องต่างๆอาจจะไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย แม้ว่าผู้รับสารจะได้รับสารนั้นครบถ้วนแต่ผู้รับสารอาจจะไม่สนใจจดจำสิ่งที่เราต้องการให้รู้ให้จดจำก็เป็นได้

การเลือกจดจำนั้นเปรียบเสมือนเครื่องกรองชั้นสุดท้ายที่มีผลต่อการส่งสารไปยังผู้รับสาร ในบางครั้งข่าวสารอาจจะถูกปฏิเสธตั้งแต่ขั้นแรก โดยการไม่เลือกอ่าน ฟัง หรือชมสื่อมวลชน บางฉบับหรือบางรายการ ในกรณีที่ผู้รับสารหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้รับสารก็อาจพยายามตีความข่าวสารที่ได้รับตามความเข้าใจหรือความต้องการของตนเอง แต่หากว่าข่าวสารนั้นไม่เปิดโอกาสให้ตีความหมายแตกต่างไปได้ (เพราะความชัดเจนที่เข้าใจตรงกันอยู่แล้ว) ผู้รับสารก็ยังมีโอกาสปฏิเสธข่าวสารนั้นได้อีกเป็นชั้นสุดท้าย กล่าวคือ เลือกจดจำเฉพาะบางส่วนที่ตนเองสนใจหรือต้องการเท่านั้น

การศึกษานี้สามารถนำแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเลือกสรรข่าวสารนี้มาเป็นกรอบในการศึกษาดังนี้ คือ กระบวนการเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจใช้เป็นกรอบในการศึกษาในส่วนของพฤติกรรมกรับชมและการใช้ประโยชน์จากรายการข่าวโทรทัศน์ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรและใช้

กระบวนการเลือกรับรู้และตีความกับกระบวนการเลือกจดจำเป็นกรอบในการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อข่าวโทรทัศน์

แนวคิดเรื่องการใช้ประโยชน์จากสื่อในทางสังคม (Social Uses of Media)

เนื่องจากกลุ่มผู้รับสารมิได้มีลักษณะโดดเดี่ยวกระจุกกระจาย (atomized) แต่ทว่ายังคงมีสายสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม (มี social interaction) ดังนั้นในการวิเคราะห์ผู้รับสารจึงต้องสนใจว่าปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (ความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง) ได้เข้ามามีส่วนกับการเปิดรับสารอย่างไรในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้จะศึกษาว่า ความสัมพันธ์ทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเปิดรับสารอย่างไรแล้ว ก็ยังอาจสนใจต่อไปอีกได้ว่า เหตุผลของการใช้สื่อ นั้นคืออะไรบ้าง กล่าวคือ หลังจากเปิดรับสื่อแล้ว ผู้รับสารนำเอาเนื้อหาสารนั้นไปใช้ทำอะไร โดยเฉพาะในส่วนของการใช้ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น

- (ก). Socialiability คือ การนำเอาสื่อไปเป็นเครื่องมือสร้างเสริมความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น นำเอาเนื้อหาข่าวสารไปเป็นหัวข้อสนทนาพูดคุยในกลุ่มเพื่อนฝูง
- (ข). Social Conformity เป็นการเปิดรับข่าวสารเพื่อจะนำไปใช้ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของสังคม เช่น ทราบข่าวว่าตำรวจจะเริ่มจับผู้ที่ไม่คาดเข็มขัดนิรภัยในระหว่างขับรถ ก็จะปฏิบัติตาม
- (ค). Avoidance / Social Isolation เป็นการใช้สื่อเพื่อหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น พวกที่ชอบอยู่บ้านอ่านหนังสือเพื่อหลีกเลี่ยงการเข้าสังคม
- (ง). Domination ได้แก่ การใช้ข่าวสารเพื่อการครอบงำหรือเอาเปรียบผู้อื่น เช่น ผู้ที่ได้ข่าวว่าจะมีการตัดถนนผ่านเส้นทางใดก่อนคนอื่น ก็จะรีบไปซื้อที่ดินบริเวณนั้นเอาไว้เพื่อเก็งกำไร เป็นต้น
- (จ). Social Status ได้แก่ การใช้ข่าวสารเพื่อรักษาสถานภาพทางสังคมของตนเอง ตัวอย่างเช่น บรรดาผู้นำในชุมชนจำเป็นต้องเป็นผู้นำในการรู้เรื่องข่าวสารก่อน และมากกว่าคนอื่น
- (ฉ). Social Reference การใช้ข่าวสารเป็นแหล่งอ้างอิง เช่น การสำรวจว่าทัศนคติของสื่อมวลชนต่อเรื่องการรักเพศเดียวกันเป็นอย่างไรบ้าง เพื่อใช้เป็นกรอบอ้างอิงความคิดเห็นของตนเอง (กาญจนา แก้วเทพ, 2541)

นอกจากนี้ J. Lull (1982) ได้ประมวลการใช้ประโยชน์จากสื่อในทางสังคม (Social Uses of Media) ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของสื่อที่เลือกใช้ เช่น

- (ก). ด้านการจัดวางโครงสร้างในชีวิตประจำวัน ปัจจุบันเราเริ่มต้นชีวิตด้วยการเปิดฟังวิทยุตั้งแต่ตื่นนอน อ่านหนังสือพิมพ์ในระหว่างอาหารเช้า ดูข่าวโทรทัศน์ในระหว่างอาหารเย็น และดูละครโทรทัศน์ก่อนเข้านอน สื่อมวลชนแต่ละชนิดช่วยวางชีวิตประจำวันของเราให้เป็นไปอย่างปกติ
- (ข). ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้คนรอบข้าง เรื่องราวจากสื่อมวลชนจะเป็นวัตถุดิบสำหรับการสนทนาพูดคุยกับเพื่อนฝูงเพื่อรักษามิตรภาพความสัมพันธ์เอาไว้ (Social cement) ดังที่ปรากฏว่า ผู้ชายหลายคนต้องดูละครโทรทัศน์เพื่อสามารถเข้าร่วมวงสนทนากับเพื่อนร่วมงานหญิงได้
- (ค). เพื่อเพิ่มการติดต่อหรือเพื่อหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์ ตัวอย่างเช่น การใช้สื่อโทรทัศน์ภายในครอบครัว โอกาสของการดูโทรทัศน์ร่วมกันของสมาชิกภายในครอบครัวจะเป็นการเพิ่มบรรยากาศของการกระชับความสัมพันธ์ของครอบครัว แต่ในบางเงื่อนไข หากสมาชิกแต่ละคนมีเครื่องรับโทรทัศน์ในห้องนอนของตนเอง บรรดาลูกสาวลูกชายวัยรุ่นก็อาจใช้โอกาสการดูโทรทัศน์ตามลำพังในห้องนอนเพื่อหลีกเลี่ยงการพบปะกับพ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่
- (ง). เพื่อการเรียนรู้ทางสังคม โดยสามารถรักษาระยะห่าง (keep distance) และผู้เรียนมีความปลอดภัย ตัวอย่างเช่น ผู้ชมที่ในชีวิตจริงต้องประสบกับปัญหาโรคสามเส้าสามารถจะหาจุดบทเรียนจากตัวเอกในละครโทรทัศน์ได้ว่า ถ้าเลือกทางออกแบบต่างๆกันจะได้ผลอย่างไรบ้าง ผู้ชมที่มีชีวิตปกติธรรมดาสามัญมีโอกาสจะได้เรียนรู้รายละเอียดของประเด็นอ่อนไหวทางสังคม เช่น วิธีใช้ยาเสพติด การใช้ชีวิตของผู้เป็นโรคเอดส์ จากรายการสารคดีทางโทรทัศน์ ชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจากรายการ variety show ในโทรทัศน์
- (จ). เพื่อเพิ่มสมรรถภาพในการควบคุมสถานการณ์ เช่น การได้รู้ข่าวสารก่อนผู้อื่นทำให้เรียนรู้สถานการณ์ได้ดี มีงานวิจัยพบว่าสำหรับผู้หญิงที่ดำรงตำแหน่งกำนันจะมีการใช้สื่อมวลชนทุกประเภทอย่างมาก เพื่อรักษาสถานการณ์ของผู้นำทางความคิดเอาไว้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2541)

การศึกษาในส่วนของการใช้ประโยชน์จากรายการข่าวโทรทัศน์ของชาวชนบทในจังหวัดศรีสะเกษจะนำแนวคิดการใช้ประโยชน์จากสื่อในทางสังคมมาประมวลเป็นกรอบแนวคิดเพื่อศึกษา ดังนี้ คือ

- 1). การใช้ประโยชน์ในด้านการใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม
 - เป็นเวลาอยู่ร่วมกับครอบครัว
 - มีเรื่องราวสนทนาพูดคุยกับผู้อื่น
- 2). การใช้สื่อเพื่อหลีกเลี่ยงการเข้าสังคม
 - ใช้เวลาพักผ่อนตามลำพัง
- 3). การใช้ข่าวสารเพื่อการเรียนรู้ทางสังคม
 - ได้รู้จักสังคมและโลกภายนอก
 - หาคำแนะนำในการดำเนินชีวิต
 - เรียนรู้เรื่องอ่อนไหวทางสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม
 - มีแบบอย่างให้ทำหรือใช้ประโยชน์ตาม
- 4). การใช้ข่าวสารเพื่อเพิ่มสมรรถภาพในการควบคุมสถานการณ์
 - เพื่อรักษาสถานภาพทางสังคมของตนเอง
 - เพื่อเป็นผู้ที่รู้ข่าวก่อนใครอื่น
 - เพื่อควบคุมสถานการณ์ เช่น ดูข่าวแล้วปรับใช้เป็นข้อมูลเพื่อระมัดระวังรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

แนวคิดเรื่องข่าว รายการข่าวทางโทรทัศน์ และรายการข่าวท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับข่าว ประกอบด้วย

1. ความหมายของข่าว
2. องค์ประกอบของข่าว
3. ประเภทของข่าว

1. ความหมายของข่าว (Definition of News)

“ข่าวคืออะไร” และ “อะไรคือข่าว” นั้น ได้มีผู้นิยามความหมายของข่าวไว้หลายประการด้วยกัน ฉอาน วุฒติกรรมรักษา (2536) สรุปความหมายของข่าวไว้ว่า ข่าว คือ รายงานข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ตลอดจนความคิดเห็นจากบุคคลระดับต่างๆซึ่งมีความสำคัญ (significance) และเป็นที่น่าสนใจ (interest) อันมีผลกระทบต่อคนในสังคมหรือชุมชน

นักวารสารศาสตร์ เช่น Phillip H. Ault และ Edwin Emery (Phillip H. Ault และ Edwin Emery อ้างถึงใน ป मुख ศุภสาร, จานรรค์ อัยฎามงคล และพิไลพรรณ ปุกหุด, 2533) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า“ข่าว”ไว้ว่า

“ข่าว เป็นรายงานของเหตุการณ์หนึ่ง รายงานนั้นสามารถให้รายละเอียดเป็นที่เข้าใจได้ชัดเจน ภายในระยะเวลาของการนำเสนอที่เหมาะสม ซึ่งจะต้องมีการรวบรวมข้อมูลต่างๆไว้ได้อย่างถูกต้องแล้วนำมาเรียบเรียงเขียนและรายงานโดยผู้รายงานข่าวที่ได้รับการฝึกฝนแล้วและมีประสบการณ์อย่างดี ทั้งนี้เพื่อให้การรายงานข่าวนั้นน่าสนใจ เป็นการบริการแก่ผู้อ่าน ผู้ฟังและผู้ชมโดยสมบูรณ์”

อย่างไรก็ดี การให้คำนิยามว่า “ข่าวโทรทัศน์ คืออะไรนั้น” คงสืบทอดจากคำนิยามของ “ข่าวโดยทั่วไป” Schudson (Schudson อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2541) ให้คำนิยามข่าวควบคู่ไปกับ “การรายงานข่าว” โดยกล่าวว่า การรายงานข่าว คือการเล่าเหตุการณ์อันใดอันหนึ่ง โดยที่ในโลกแห่งความเป็นจริง ทุกนาทิตูทุกชั่วโมง มีเหตุการณ์ต่างๆเกิดขึ้นอย่างมากมาย แต่ทว่าจะมี “บางเหตุการณ์เท่านั้นที่ถูกเลือกนำมาเล่า” แม้ว่าการคัดเลือกเหตุการณ์ดังกล่าวจะมีเกณฑ์ต่างๆเป็นกรอบอ้างอิงอยู่ก็ตาม หากทว่าในการปฏิบัติงานจริง สภาพการณ์อย่างหนึ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เลยก็คือ การคาดการณ์นั้นเป็นไปอย่างบังเอิญและสุ่มเอา ดังที่นิยามของข่าวระบุเอาไว้ว่าเป็น “random reaction to random events” (เนื่องจากขีดจำกัดที่เป็นข้อเท็จจริงง่าย ๆ ว่า นักข่าวทุกคนไม่ได้มีโอกาสสำรวจเหตุการณ์ทั้งหมดเสียก่อนแล้วจึงตัดสินใจเลือก)

ดังนั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้เหตุการณ์หนึ่งๆได้มีโอกาสมา “เข้าตา” นักข่าวและถูกคัดเลือกจนกลายเป็น “ข่าว” ขึ้นมานั้น ก็คือตัวนักข่าวนั่นเอง ดังนั้นจึงมีการให้นิยาม “ข่าว” เสียใหม่ว่า “ข่าว เป็นสิ่งที่นักข่าวทำขึ้นมา” แต่ทว่า คำว่า “ทำขึ้นมา” ในที่นี้ มิใช่เป็นความหมายเดียวกับคำว่า “ถูกข่าว” ขึ้นมา

และเนื่องจากนักข่าวเองก็เป็นมนุษย์คนหนึ่ง เช่นเดียวกับมนุษย์คนอื่นๆที่มีเลือดเนื้อ มีจิตวิญญาณ รวมทั้งมีความโลภ โกรธ หลง บางอย่างอยู่ในตัว ดังนั้นแม้ว่าจะมีหลักเกณฑ์และกรอบทางวิชาชีพเป็นตัวกำหนดอยู่ แต่ข่าวทุกชิ้นที่ถูกสร้างขึ้นมาย่อมมีมิติด้านอัตวิสัย (subjectivity) ของผู้ทำข่าวเป็นส่วนผสมอยู่ด้วย

ผลจากการที่ข่าวไม่ใช่ทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่เป็น “เหตุการณ์ที่ถูกคัดเลือกมา” ประเด็นสำคัญจึงเคลื่อนย้ายมาอยู่ที่วิธีการคัดเลือกข่าวอันเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการคัดเลือกของการผลิต (Selection of Production) ในขณะที่เหตุการณ์ต่างๆเกิดขึ้นในสังคมทุกวินาทีและมีจำนวนมากมาย แต่ทว่าพื้นที่ในหน้าสื่อมวลชนทุกชนิดมีจำนวนจำกัด ดังนั้นกระบวนการเลือกสรรข่าวจึงเป็นสิ่งที่ต้องเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คำนิยามของ “ข่าว” อย่างแบบเบาะที่สุดก็คือ “ข่าว คือ เหตุการณ์ที่ถูกเลือกมานำเสนอ” และนิยามแบบที่แรงขึ้นมาก็คือ “ข่าว คือ เหตุการณ์ที่ถูกสร้างขึ้นมา (being constructed)” การทำข่าวมิใช่เป็นเพียงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อเท็จจริง (facts) ที่มีอยู่แล้ว เพราะไม่ว่าจะเก็บข้อเท็จจริงอะไรมา ก็จะมีข้อเท็จจริงอยู่จุดหนึ่งเท่านั้นที่จะถูกคัดเลือกเอามานำเสนอ (กาญจนา แก้วเทพ, 2541)

2. องค์ประกอบของข่าว (Basic Characteristics of News)

Bruce Garrison (1992) แบ่งองค์ประกอบของข่าวไว้ดังนี้ คือ

1. ความทันต่อเหตุการณ์ (Timeliness) ข่าวนั้นจะต้องสดและใหม่ ได้รับการรายงานอย่างรวดเร็ว
2. เป็นเรื่องของสิ่งที่มีผลกระทบกระเทือนต่อคนจำนวนมาก (Magnitude)
3. ความใกล้ชิด (Proximity) ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะเป็นยุคที่การสื่อสารกันทั่วโลกจะสามารถกระทำได้ภายในชั่ววินาทีเดียว และเราอาจจะสนใจเรื่องราวต่างๆรอบโลกมากขึ้น แต่ผู้รับข่าวสารส่วนใหญ่ก็ยังคงให้ความสำคัญกับสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมใกล้ตัวมากกว่าเพราะคนเราจะสนใจกับสิ่งใกล้ตัวที่มีแนวโน้มจะเกิดผลกระทบกับตนเองได้โดยตรงและมากกว่า
4. ความน่าสนใจ (Interest) ข่าวจะต้องเป็นเรื่องที่ผู้คนสนใจ สุภา ศิริมานนท์ ได้สรุปไว้ว่า ความสนใจหรือความน่าสนใจ ตามธรรมชาติของ “ข่าว” มีดังนี้ คือ เรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้ (Struggle) ชีวิตซึ่งราวกับนิยาย (Romance) ความลึกลับ (Mystery) การเผชิญภัย (Adventure) ความผิดปกติ (Unusualness) ความเป็นมนุษย์ (Human Being) สัตว์ (Animal)

และความบันเทิงและงานอดิเรก (Amusement and Hobbies) (สุภา ศิริमानนท์ อ้างถึงใน ฉอ้าน วุฒิกรรมรักษา, 2536)

5. เป็นเรื่องที่ตื่นเต้น มีชีวิตชีวา น่าติดตาม (Drama)
6. ความเด่น (Prominence) ข่าวมักจะเป็นเรื่องของบุคคลที่มีชื่อเสียง รวมไปถึงความเด่นดังของสถานที่ วัตถุ ตลอดจนสถานการณ์ต่างๆด้วย
7. ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งระหว่างคู่กรณีที่เป็นเรื่องใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระหว่างประเทศ ระดับรัฐบาล พรรคการเมือง กรรมกรกับนายจ้าง หรือแม้แต่เพื่อนบ้าน หรือคู่รักก็สามารถเป็นข่าวที่ดึงดูดความสนใจได้
8. ความสมดุล (Balance) ข่าวจะต้องถูกนำเสนอแบบรอบด้าน
9. ความเป็นกลางหรือภววิสัย (Objective) ข่าวต้องเป็นข้อเท็จจริงไม่เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง
10. ความผิดปกติ (Unusualness) คนเรามักจะให้ความสนใจสิ่งที่มีลักษณะเฉพาะหรือสิ่งที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน เหตุการณ์ที่ผิดปกติไม่ว่าจะเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือสังคมจึงกลายเป็นข่าวได้
11. การวิเคราะห์ (Analytic) ข่าวควรมีการวิเคราะห์และตีความ เช่น ข่าวเศรษฐกิจ
12. ภาพ (Visual) โดยเฉพาะข่าวโทรทัศน์และในสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์
13. ผู้รับชมข่าวสาร (Audience) ข่าวจะต้องมีคนดู ต้องพิจารณาว่าใครจะดู จะฟัง จะอ่านข่าวนี้อะไรจะได้รับผลกระทบจากข่าวนี้นี้บ้าง

2. ประเภทของข่าว (Categories of News)

ประเภทของข่าวอาจแบ่งได้ตาม

1. ระดับของข่าว
2. ระดับความรู้สึกตอบสนองของผู้อ่านหรือผู้รับสาร

ประเภทของข่าวที่แบ่งตามระดับของข่าว ได้แก่

1. ข่าวหนัก (Hard or straight news)
2. ข่าวเบา (Soft or features news)

ข่าวหนัก หมายถึง ข่าวที่มีเนื้อหาสาระมุ่งให้ความรู้มากกว่าความบันเทิง เป็นเรื่องราวที่เข้าใจยาก ผู้อ่านหรือผู้รับสารจะต้องมีภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องราวนั้นๆจึงจะเข้าใจ และผู้อ่านหรือผู้รับข่าวสารมักจะนำไปคิดและตรึกตรองหลังจากอ่านหรือรับข่าวสารนั้นแล้ว เป็นข่าวที่มุ่งเน้นที่เหตุการณ์ (event-centered) เป็นหลัก นำเสนอข้อเท็จจริงล้วนๆ ตรงไปตรงมาตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (ฉอาน วุฒนิกรรมรักษา, 2536) ข่าวประเภทนี้ ได้แก่ ข่าวในวงการบริหาร การเมือง การต่างประเทศ การศึกษา แรงงาน ศาสนา เศรษฐกิจ ศาล มหันตภัยต่างๆ เป็นต้น

ข่าวเบา หมายถึง ข่าวที่เป็นเรื่องราวที่เข้าใจง่าย ให้ความรู้สึกทางอารมณ์มากกว่า ผู้อ่านหรือผู้รับข่าวสารไม่มีภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องราวนั้นๆ เมื่ออ่านแล้วก็เข้าใจได้ในทันทีไม่ต้องนำไปคิดตรึกตรอง (ฉอาน วุฒนิกรรมรักษา, 2536) โดยปกติแล้ว ข่าวประเภทนี้จะมีค่าสำคัญน้อยกว่าข่าวหนัก แต่มักจะได้รับความสนใจจากผู้อ่าน ผู้ดู ผู้ฟังมากกว่า ข่าวที่คนทั่วไปมักจะให้ความสนใจ ได้แก่ ข่าวอาชญากรรม ข่าวล้อโลก ข่าวตลกขบขัน เป็นต้น (ครุณี หิรัญรักษ์, 2537)

ประเภทของข่าวที่แบ่งตามระดับความรู้สึกตอบสนองของผู้อ่านหรือผู้รับสาร ได้แก่

1. Immediate Reward News
2. Delayed Reward News

Immediate Reward News หมายถึง ข่าวที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกพึงพอใจและตอบสนองในทันทีทันใดที่อ่านข่าว ไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกสนุกสนาน ขบขัน ตื่นเต้น เห็นอกเห็นใจ โศกเศร้า เสียใจ หรือหวาดเสียวก็ตาม ข่าวประเภทนี้ ได้แก่ ข่าวอาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุ และภัยพิบัติ การฉ้อราษฎร์บังหลวง ข่าวบันเทิง สังคม กีฬา ฯลฯ ซึ่งความรู้สึกตอบสนองของผู้อ่านนี้จะเกิดขึ้นเพียงระยะเวลาอันสั้น ไม่ช้าก็จะหายไป

Delayed Reward News หมายถึง ข่าวที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกตอบสนองช้าเมื่ออ่านข่าวแล้ว ทั้งนี้ เพราะต้องใช้ประสบการณ์ ความรู้ความคิด เพื่อสร้างความเข้าใจในข่าวนั้นๆอย่างมาก ได้แก่ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา ต่างประเทศ ปัญหาสาธารณสุข ฯลฯ ซึ่งความรู้สึกตอบสนองของผู้อ่านนี้ แม้จะเกิดขึ้นอย่างช้ามาก แต่ก็มีคุณค่าทนถาวร อาจนำไปคิดและตรึกตรองในภายหลังเมื่อได้อ่านข่าวนั้นๆแล้ว (ฉอาน วุฒนิกรรมรักษา, 2536)

แนวคิดเกี่ยวกับรายการข่าวทางโทรทัศน์

รายการข่าวทางโทรทัศน์ คือ รายการที่จัดและผลิตขึ้นโดยใช้รูปแบบของการประกาศ อ่านคำบรรยายและการรายงานเหตุการณ์ต่างๆหลากหลายกันไป การนำเสนอด้วยวิธีเหล่านั้นอาจทำได้ด้วยภาพทั้งหมด หรือบางส่วน หรือปราศจากภาพเหตุการณ์ที่เป็นข่าวก็ได้ ก่อนการนำเสนอข่าวจะมีการแสวงหา รวบรวม จัดและเก็บข้อมูลของเหตุการณ์ในข่าวแต่ละข่าวได้อย่างสมบูรณ์ และถูกต้อง จากนั้นผู้เขียนและ/หรือผู้รายงานจะนำมาเรียบเรียงเป็นเรื่องราว มีเนื้อหาสาระและรายละเอียดของเหตุการณ์ในข่าวนั้นให้เกิดความกระชับ ชัดเจนและได้ใจความภายในระยะเวลาการนำเสนอที่เหมาะสม

ลักษณะโครงสร้างของรายการข่าว ประกอบด้วย

1. ข่าวภายในประเทศ
2. ข่าวต่างประเทศ
3. รายงานสภาพดินฟ้าอากาศและสิ่งแวดล้อม
4. ข่าวกีฬา
5. รายงานพิเศษ (ปมขุ สุภสาร, จันรรค์ อัยฎามงคล และพิไลพรรณ ปุกหุด, 2533)

1. ข่าวภายในประเทศ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประจำวันภายในประเทศ ที่เป็นสิ่งที่น่าสนใจ เป็นประโยชน์ด้านข่าวสารสำหรับการดำรงชีวิตประจำวันของผู้ชม เหตุการณ์เหล่านั้นอาจจะเกิดขึ้นในวันนี้หรือได้เกิดขึ้นเมื่อวานซืนและแม้กระทั่งเกิดขึ้นเมื่อสัปดาห์ เดือน ปีที่แล้วต่อเนื่องมาจนเหตุการณ์นั้นน่าสนใจในวันนี้ เหตุการณ์ที่เป็นข่าวนั้นอาจจะเป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การทหาร ตลอดจนศาสนา ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม และประเพณีภายในประเทศ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นหมวดหมู่ย่อยลงได้อีก เป็น “ข่าวระดับชาติ หรือข่าวจากส่วนกลาง (national news)” และ “ข่าวท้องถิ่น (local news)”

คุณากร เพชรคง (2533) ได้แบ่งประเภทของข่าวภายในประเทศในการศึกษาเนื้อหาของรายการข่าวโทรทัศน์ภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์แม่ข่ายที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร 5 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 และช่อง 11 ไว้เป็น 3 ระดับ ดังนี้ คือ ข่าวระดับชาติ ข่าวเมืองหลวง และข่าวท้องถิ่น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข่าวระดับชาติ หมายถึง ข่าวที่มีความสำคัญต่อคนทั้งชาติ ผลกระทบของข่าวมีในระดับกว้างอันเป็นผลจากการที่บุคคลในข่าวเป็นคนที่ประชาชนทุกคนให้ความสนใจ หรือเนื้อหาของข่าวมีความสำคัญและผลกระทบต่อความเป็นอยู่หรือความสนใจของคนทั้งชาติ ข่าวระดับชาติ ได้แก่

1. ข่าวในพระราชสำนัก หมายถึง รายงานข่าวเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง
2. ข่าวการเมือง
 - ก). ข่าวรัฐบาลและการบริหารประเทศ หมายถึง กิจการของรัฐบาลและกิจการของส่วนราชการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบริหารประเทศในระดับชาติ
 - ข). ข่าวการเมืองระดับชาติ หมายถึง กิจกรรมต่างๆของพรรคการเมืองและนักการเมืองที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้าง
3. ข่าวเศรษฐกิจระดับชาติ หมายถึง ข่าวที่เกี่ยวกับเรื่องการประกอบอาชีพ ชีวิตความเป็นอยู่ สภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ และสภาพทางภูมิอากาศที่อาจส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพของประชาชนในทุกภูมิภาคของประเทศ
4. ข่าวสังคม หมายถึง ข่าวทั่วไปนอกเหนือจากข่าวการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการพัฒนา เป็นข่าวที่ประชาชนทั่วไปให้ความสนใจ และบางครั้งอาจส่งผลต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในชาติ เช่น ข่าวภัยพิบัติ ข่าวอาชญากรรมที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นต้น
5. ข่าววัฒนธรรม ได้แก่ ข่าวเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างชาติ การรื่นเริงตามเทศกาลต่างๆที่จัดให้มีขึ้นพร้อมกันทั่วทั้งประเทศ กิจกรรมเนื่องในโอกาสพิเศษ หรือกิจกรรมที่จัดเป็นประเพณีในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นงานสำคัญระดับชาติหรือเป็นเอกลักษณ์ของชาติ
6. ข่าวพัฒนา หมายถึง ข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า เช่น การปรับปรุงเทคโนโลยีทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้นพบทางวิทยาศาสตร์ การศึกษา การแพทย์และสาธารณสุข รวมไปถึงข่าวกีฬาระดับชาติ
7. ข่าวกิจกรรมทหาร หมายถึง ข่าวกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับราชการทหาร ภารกิจของผู้นำกองทัพ หรือกิจกรรมภายในกองทัพ

ข่าวเมืองหลวง หมายถึง ข่าวที่มีเนื้อหา บุคคลในข่าวและความสำคัญของข่าวเกี่ยวข้องกับ กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง 3 จังหวัด คือ ปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ เนื้อหาส่วนใหญ่ของข่าวเมืองหลวงจะตอบสนองความต้องการของประชาชนในเขตดังกล่าว แต่ไม่ได้มีผลกระทบต่อประชาชนในจังหวัดอื่นๆหรือประชาชนในชนบทเลย ข่าวเมืองหลวงยังแบ่งเป็น

1. ข่าวการเมืองของเมืองหลวง
 - ก). ข่าวการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี นนทบุรี และ สมุทรปราการ รวมถึงภารกิจของผู้ว่าราชการจังหวัด
 - ข). ข่าวการเมืองอื่นๆ เช่น การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร กิจกรรมของนักการเมืองในเขตเมืองหลวงต่อประชาชนในเขตพื้นที่ของตน
2. ข่าวเศรษฐกิจเมืองหลวง
 - ก). ราคาสินค้าอุปโภค บริโภคในตลาดของกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง
 - ข). กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆในเมืองหลวง
3. ข่าวสังคมเมืองหลวง
 - ก). กิจกรรมขององค์กรต่างๆที่จัดขึ้นในเขตเมืองหลวง
 - ข). ข่าวกิจกรรมสำคัญของบุคคลในภาคเอกชนที่อยู่ในเมืองหลวง
 - ค). ข่าวทั่วไป ได้แก่ ข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุ อุบัติภัยที่เกิดขึ้นในเมืองหลวง
4. ข่าววัฒนธรรมเมืองหลวง ได้แก่ ข่าวที่เกี่ยวกับการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของคนในเมืองหลวง เช่น นิทรรศการภาพเขียน การแสดงดนตรี การแสดงทางวัฒนธรรมต่างๆ
5. ข่าวพัฒนาเมืองหลวง
 - ก). ข่าวเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
 - ข). การพัฒนาเมืองหลวง การซ่อมแซมปรับปรุงถนน ระบบสาธารณูปโภค
 - ค). ข่าวการศึกษา การส่งเสริมอาชีพ และการค้นพบทางเทคโนโลยีต่างๆที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในเมืองหลวง
 - ง). การแข่งขันกีฬาระดับจังหวัดของกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง
6. ข่าวกิจกรรมทหารเมืองหลวง

ข่าวท้องถิ่น หมายถึง ข่าวที่มีสถานที่เกิดข่าวนอกเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง เป็นข่าวที่มีความสำคัญหรือผลกระทบต่อท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งบุคคลที่เป็นข่าว เนื้อหาของข่าวก็เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นนั้นๆ ข่าวท้องถิ่นแบ่งได้ดังนี้

1. ข้าราชการเมืองท้องถิ่น
 - ก). ข้าราชการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ภารกิจของผู้ว่าราชการจังหวัดและข้าราชการในจังหวัดต่างๆ
 - ข). ข้าราชการเมืองท้องถิ่น การเลือกตั้งต่างๆในส่วนท้องถิ่น กิจกรรมของนักการเมืองต่อประชาชนในเขตท้องถิ่นของตน
2. ข้าราชการเศรษฐกิจท้องถิ่น
 - ก). การเกษตร อุตสาหกรรม และการผลิตอาหารในแต่ละท้องถิ่น
 - ข). กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ระดับราคาสินค้าในตลาดแต่ละภูมิภาค
3. ข้าราชการสังคมของท้องถิ่น
 - ก). กิจกรรมของประชาชนในท้องถิ่น และของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นต่างๆ
 - ข). ข่าวก้าวไป เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุ อุบัติภัยที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น
4. ข้าราชการวัฒนธรรมท้องถิ่น หมายความว่ารวมถึง กิจกรรมหรือประเพณีของท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาประเพณีอันดีงามของคนในท้องถิ่นนั้นและถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
5. ข้าราชการพัฒนาท้องถิ่น
 - ก). การค้นพบหรือการประดิษฐ์ทางเทคโนโลยีของคนที่อยู่ในท้องถิ่น โดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น
 - ข). การพัฒนาด้านการศึกษา การสาธารณสุข การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นหรือการปกครองตนเอง
 - ค). ปัญหาการอยู่อาศัย เช่น ความแออัด การไร้ที่อยู่อาศัย
 - ง). การพัฒนาท้องถิ่น การซ่อมแซมปรับปรุงถนน ระบบสาธารณูปโภค
 - จ). การแข่งขันกีฬาระดับจังหวัดหรือในแต่ละท้องถิ่น
6. ข้าราชการกิจกรรมทหารในท้องถิ่น

ส่วนบุญเลิศ ศษายุทธเดช ได้จำแนกข่าวออกเป็น ข่าวส่วนกลางและข่าวภูมิภาค

ข่าวส่วนกลาง หมายถึง ข่าวที่เกิดอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครอันเป็นเมืองหลวงของประเทศ บางครั้งก็ผนวกเอาจังหวัดที่อยู่รอบกรุงเทพมหานครที่เรียกกันว่าเขตปริมณฑลเข้ามาด้วย ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม อยุธยา สมุทรปราการ เป็นต้น ข่าวส่วนกลางมักนำเสนอเรื่องของนโยบาย เป้าหมายและแผนงานเป็นด้านหลัก บุคคลสำคัญของรัฐบาลและส่วนราชการมักรวมตัว

กันอยู่เฉพาะในส่วนกลาง เช่น ทำเนียบรัฐบาล กระทรวง หรือถ้าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็อยู่ที่รัฐสภา บุคคลเหล่านี้มักให้ความสำคัญกับส่วนกลางมากกว่า

ข่าวภูมิภาค เรียกอีกอย่างว่า ข่าวภูธรหรือข่าวต่างจังหวัด มักเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียด เช่น การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล หน่วยราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ และมักเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของกลุ่มคนในสังคมมากกว่าข่าวส่วนกลาง ข่าวภูมิภาคอาจจำแนกได้ดังนี้ คือ

1. ข่าวการเมืองท้องถิ่น เช่น ข่าวเกี่ยวกับสภาเทศบาล สภาจังหวัด นักการเมืองท้องถิ่น ข่าวความเคลื่อนไหวต่างๆทั้งในเรื่องของการประชุมและการปฏิบัติหน้าที่โดยส่วนตัวซึ่งเกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่น
2. ข่าวเศรษฐกิจท้องถิ่น เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน อาทิ การกิน การใช้ การลงทุน ธุรกิจการค้าทั้งในภาคการเกษตรและภาคนอกการเกษตร
3. ข่าวการศึกษาท้องถิ่น เช่น ข่าวความเคลื่อนไหวของหน่วยงานการศึกษาที่เข้าไปเชื่อมโยงกับชุมชน การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของครูบาอาจารย์และนักเรียน เป็นต้น
4. ข่าวศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น ข่าวการละเล่น การแสดง การกินการอยู่อันบ่งบอกถึงศิลปวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น (พิศิษฐ์ ชวลาธวัชและคณะ, 2539)

2. ข่าวต่างประเทศ ลักษณะโครงสร้างเหมือนกับข่าวภายในประเทศ แต่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ เป็นที่สนใจโดยทั่วไปในสังคมโลกซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ภายในประเทศหรือไม่ก็ตาม ข่าวในประเทศและข่าวต่างประเทศมักถูกจัดหมวดหมู่ไว้ในช่วงเวลาของรายการที่แตกต่างกัน ไม่นำเสนอคละเคล้ากัน

3. การรายงานสภาพดินฟ้าอากาศและสิ่งแวดล้อม การพยากรณ์อากาศทำให้สามารถคาดการณ์สภาพดินฟ้าอากาศประจำวันได้ ซึ่งมีผลอย่างยิ่งต่อการประกอบภารกิจประจำวัน เช่น การเดินทางไปทำงาน ชาวประมงที่จะต้องออกทะเลหาปลา ชาวนาที่รอฝนฟ้าเพื่อไถนาปลูกข้าว ผู้บริหารชั้นสูงที่ต้องเดินทางไปสัมมนาต่างประเทศ เป็นต้น ผู้จัดรายการข่าวจึงเห็นถึงความสำคัญของการรายงานสภาพดินฟ้าอากาศต่อผู้คนในสังคม และได้ประยุกต์การรายงานดังกล่าวในรูปแบบต่างๆกัน

4. ข่าวกีฬา การรายงานเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวของวงการกีฬาผนวกเข้ากับข่าวสารอื่น ๆ ในหมวดหมู่ที่แตกต่างกัน จะเกิดความหลากหลายในเนื้อหาสาระ ทำให้รายการข่าวเป็นที่น่าสนใจในการรับชมมากยิ่งขึ้น ข่าวกีฬามักจะเป็นการสรุปสภาพการแข่งขันและรายงานผลการแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆที่เกิดขึ้นประจำวัน และอาจจะมีการแจ้งให้ทราบว่ามีการแข่งขันกีฬาอะไรบ้างที่น่าสนใจประจำวัน ตลอดจนการรายงานความเคลื่อนไหวประจำวันของวงการกีฬาให้ประชาชนผู้ชมที่สนใจในวงการกีฬาได้ทราบอีกด้วย

5. รายงานพิเศษ การนำรายงานพิเศษไปผนวกกับรายการข่าวเป็นการสร้างความเข้มข้นให้กับรายการข่าว ทำให้น่าสนใจยิ่งขึ้น รูปแบบการนำเสนอรายงานพิเศษนั้น อาจจะเป็นสารคดีสั้นๆ สารคดีเชิงข่าว การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกถึงประเด็น และการวิเคราะห์วิจารณ์ข่าว (news analysis and news commentary) เป็นต้น เนื้อหาสาระของเรื่องที่รายงานนั้นก็เป็นเรื่องทั่วไปที่ได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่องชั่วระยะเวลาหนึ่งถึงปัจจุบัน อาจจะเป็นเรื่องความขัดแย้งทางสังคม อาชญากรรม ชีวิตประจำวัน สุขภาพ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง อาชีพ ประชากร เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับรายการข่าวท้องถิ่น

รายการข่าวท้องถิ่น หมายถึง การนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง กล่าวคือ นำเสนอข่าวสารเพื่อช่วยสะท้อนให้ผู้ชมได้รับรู้เรื่องราวในสิ่งที่ใกล้ตัวและสอดคล้องกับสังคมที่เป็นอยู่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ข่าวท้องถิ่นนั้นทำหน้าที่ในฐานะเป็นผู้สังเกตสภาพแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น คอยติดตามเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น แล้วกระจายไปให้สมาชิกของสังคมได้รับรู้และให้ตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้นกับสังคมท้องถิ่น (วีริยะ กลิ่นเสาวคนธ์, 2536)

สุดท้าย เลิศเกษม (2535) ได้วิเคราะห์ข่าวท้องถิ่นของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดราชบุรี โดยได้แยกประเภทของข่าวตามเนื้อหาไว้เพื่อการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข่าวนโยบายและแผนงานต่างๆที่มีผลกระทบต่อท้องถิ่น
2. ข่าวการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆ แยกเป็น
 - ก). ข่าวการปฏิบัติงานของผู้ว่าราชการจังหวัด
 - ข). ข่าวการปฏิบัติงานของส่วนราชการในภูมิภาคหรือบุคคลจากส่วนกลางที่มาปฏิบัติภารกิจ

ในภูมิภาค

3. ข่าวด้านท้องถิ่นในด้านต่างๆ แยกเป็น
 - ก). ข่าวเพื่อเกษตรกร
 - ข). ข่าวเศรษฐกิจ
 - ค). ข่าวการศึกษา
 - ง). ข่าวเพื่อสุขภาพและชีวิต
 - จ). ข่าวพัฒนาอุตสาหกรรม
 - ฉ). ข่าวศาสนา ท้องเที่ยว และวัฒนธรรม
 - ช). ข่าวกีฬา
 - ซ). ข่าวทั่วไป (เรื่องแจ้งให้ทราบ)

วิริยะ กลิ่นเสาวคนธ์ (2536) วิเคราะห์โครงสร้างและเนื้อหาของรายการ “ข่าวท้องถิ่นภาคใต้” ซึ่งดำเนินการผลิตโดยสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 12 สุราษฎร์ธานี พบว่า เนื้อหาสาระของรายการประกอบด้วย ข่าว โฆษณาสาธารณะ และสาระความรู้อื่น ทั้งนี้ ข่าวเป็นเนื้อหาหลักของรายการ มีลักษณะเนื้อหาเพื่อรายงานกิจกรรมหรือผลงานราชการต่างๆ โดยมุ่งไปที่การสร้างภาพพจน์ให้กับหัวหน้าหน่วยงานราชการในฐานะของผู้ที่ทำความดีประโยชน์ให้กับสังคม ข่าวในรายการข่าวท้องถิ่นภาคใต้ สามารถแบ่งตามลักษณะเนื้อหาได้ดังนี้

1. ข่าวพระราชกรณียกิจ
2. ข่าวทางราชการ โดยภาพรวมเป็นการเสนอข่าวการปฏิบัติบัตินงานของข้าราชการ ทั้งข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการในตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงจะปรากฏในข่าวมากกว่าข้าราชการในระดับปฏิบัติ เนื้อหาของข่าวที่ปรากฏจัดเป็นกระบวนการสื่อสารในด้านประชาสัมพันธ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างข้าราชการกับประชาชนเป็นหลัก โดยนำเสนอเฉพาะภาพทางด้านดีของหน่วยงานข้าราชการเท่านั้น
3. ข่าวเศรษฐกิจ เป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของคนในด้านต่างๆ จะเสนอข่าวเกี่ยวกับภาวะทางการตลาดมากกว่าข่าวเศรษฐกิจทางด้านอื่นๆ การเสนอข่าวเศรษฐกิจจะเป็นข่าวเศรษฐกิจในระดับประเทศมากกว่าที่จะเป็นข่าวเศรษฐกิจในท้องถิ่นโดยตรง เนื้อหาค่อนข้างจะต้องใช้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจนั้นๆมาประกอบการรับชมด้วย หากในระดับชาวบ้านซึ่งทำอาชีพเกษตรกรทั่วไปก็ยากที่จะเข้าใจ สามารถแยกย่อยได้ดังนี้
 - ก). ข่าวการตลาด เป็นข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการค้าขายสินค้าชนิดต่างๆ ได้แก่เนื้อหาเกี่ยวกับ

มาตรการควบคุมราคาสินค้า การปรับเปลี่ยนราคาสินค้า ภาวะการค้าขายสินค้าประเภท
เกษตรและประเภทอุตสาหกรรม

- ข). ข่าวกาการค้าขายที่ดินและการก่อสร้าง
- ค). ข่าวแรงงาน ส่วนใหญ่เป็นข่าวตลาดนัดแรงงาน ข่าวรับสมัครงาน เป็นต้น
- ง). ข่าวการเงินและธนาคาร
- จ). ข่าวการคมนาคม เนื้อหาข่าวเกี่ยวกับการปรับปรุงการให้บริการ การเพิ่มค่าโดยสาร
- ฉ). ข่าวการเกษตร มีเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมแนะนำและปรับปรุงด้านการเกษตร รายงานความก้าวหน้าด้านการเกษตร แนวโน้มหรือภาวะผลผลิตทางการเกษตรชนิดต่างๆ
- ช). ข่าวอุตสาหกรรม มีเนื้อหาเกี่ยวกับการลงทุนด้านอุตสาหกรรม การจัดตั้งโรงงาน อุตสาหกรรม หรือการเพิ่มผลผลิตของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การกำหนดมาตรฐาน สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ ข่าวเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเหมืองแร่
- ซ). ข่าวท่องเที่ยว ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับการรายงานภาวะการท่องเที่ยว และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการท่องเที่ยว การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ข่าวประกาศเชิญชวนท่องเที่ยว
- 4. ข่าวการศึกษา มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวงการการศึกษา การค้นพบสิ่งใหม่ๆในทางวิชาการ
- 5. ข่าวกิจกรรมทางสังคม รวมความครอบคลุมกิจกรรมต่างๆในสังคมหลายๆด้าน เนื้อหาเกี่ยวข้องกับประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มประชาชน
- 6. ข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุ และเพลิงไหม้
- 7. ข่าวทั่วไป แบ่งเป็น ข่าวกีฬา ข่าวที่มีเนื้อหาสร้างความสนใจของคนทั่วไป ข่าวรายงานอากาศ ข่าวรายงานราคาสินค้าประจำวัน ได้แก่ การแจ้งสภาวะราคาสินค้าเกษตรในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ และข่าวบริการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประกาศของทางราชการหรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

ส่วนเนื้อหาโฆษณาเพื่อบริการสาธารณะนั้นประกอบไปด้วย

1. อาหารและยา ประกอบด้วย คำแนะนำในการเลือกซื้อ และวิธีการสังเกตในเรื่องของอาหาร น้ำดื่ม และยา
2. สิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยคำเตือนชี้ให้เห็นถึงโทษของเสียง ควัน ชักชวนให้ประหยัดเชื้อเพลิง เป็นต้น
3. สุขภาพและพละนาถัย ประกอบด้วยคำแนะนำ ตักเตือนเรื่องการป้องกันสุขภาพ
4. ประชาสัมพันธ์ เป็นการประกาศขอเชิญร่วมงานการกุศล กำหนดจัดกิจกรรมของหน่วยงานองค์กรต่างๆ
5. คำแนะนำในการป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ

6. อื่นๆ เช่น ประกาศโฆษณาแจ้งเปลี่ยนแปลงรายการโทรทัศน์ ประกาศแจ้งความต่างๆ

เนื้อหาความรู้อื่นๆ จะนำเสนอในลักษณะส่งเสริมความรู้เป็นตอนในด้านกฎหมาย การปกครอง นำเสนอแบบพูดคนเดียวไม่มีภาพประกอบ เนื้อหาค่อนข้างเป็นทางการและเข้าใจยากพอสมควร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Ronald J. Compesi (1980) ศึกษาผู้ชมรายการโทรทัศน์ภาคกลางวัน โดยใช้วิธีการจัดกลุ่มของความพึงพอใจที่ได้รับเป็น 7 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ผู้ที่ชมเพื่อ 1. ได้รับความบันเทิง 2. ชมเพราะเป็นนิสัย เป็นกิจวัตรประจำวันอย่างหนึ่ง 3. ดูเพราะอยู่ในช่วงเวลาสะดวกที่จะดู 4. ดูเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางสังคมในการติดต่อกับคนอื่น รวมทั้งการดูกับเพื่อนและการนำไปคุยกับเพื่อนด้วย 5. ดูเพื่อเป็นการพักผ่อน หรือหลีกเลี่ยงปัญหา หรือเพื่อลดความตึงเครียด 6. เพื่อหลีกเลี่ยงความเบื่อหน่าย ดูเพราะเบื่อหรือไม่มีอะไรทำ หรือไม่มีรายการที่น่าดูในเวลานั้น 7. ดูเพื่อสำรวจความเป็นจริง หรือเพื่อหาคำแนะนำเพื่อช่วยแก้ปัญหาในชีวิต หรือให้เป็นแหล่งอ้างอิงช่วยให้ผู้ดูเข้าใจในชีวิตของตนเองและชีวิตของคนอื่นๆ หรือสะท้อนความเป็นจริงในสังคม กลุ่มของความพึงพอใจต่างๆเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าผู้ชมใช้ประโยชน์จากรายการเพื่อตอบสนองในด้านใดบ้าง

อำมร กองแก้วกาเหรียญและคณะ (2531) ได้ศึกษาและวิเคราะห์รายการข่าวท้องถิ่นของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 4 ขอนแก่น พบว่า เนื้อหาของข่าวที่นำเสนอทางรายการข่าวท้องถิ่นนั้นยังขาดความหลากหลาย ประมาณร้อยละ 90 เป็นข่าวเพื่อสร้างภาพพจน์ของหน่วยงานราชการและเจ้าหน้าที่ราชการ ดังนั้นจึงเป็นข่าวที่มุ่งสนองนโยบายของต้นสังกัดในเรื่องการประชาสัมพันธ์หน่วยงานหรือนโยบายของรัฐมากกว่าเนื้อหาข่าวประเภทอื่นๆ ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการผลิตรายการข่าวท้องถิ่นนั้นได้แก่ ข้อจำกัดด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์ และด้านนโยบายของหน่วยงาน ข้อจำกัดเหล่านี้ได้ส่งผลให้ “รายการข่าวท้องถิ่น” ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 4 ขอนแก่น ยังไม่ได้รับความสนใจจากประชาชนเท่าที่ควร

ชนิษฐา สมร่วง (2532) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ เนื้อหาข่าวและความต้องการของผู้อ่านในด้านการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน “ไทยนิมิต”

จังหวัดลพบุรี พบว่า แนวความคิดของกองบรรณาธิการในการให้ความสำคัญต่อการเสนอข่าวสารแต่ละประเภทมีความสัมพันธ์กับผู้อ่านค่อนข้างน้อย แสดงว่า แนวความคิดของกองบรรณาธิการในการเสนอข่าวตรงกับความต้องการของผู้อ่านเพียงบางส่วนเท่านั้น และความต้องการเนื้อหาข่าวสารแต่ละประเภทของผู้อ่านกับเนื้อหาข่าวสารที่มีการนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก แสดงว่าเนื้อหาข่าวสารที่นำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ไม่ตรงกับความต้องการของผู้อ่านเท่าใดนัก ทั้งนี้ผู้อ่านให้เหตุผลในการอ่านไว้ดังนี้ 1. เพื่อทราบข่าวสารความเคลื่อนไหวของท้องถิ่น 2. เพื่อทราบความคิดเห็นต่อเรื่องต่างๆ ในท้องถิ่น 3. เพื่ออ่านข่าวของคนในท้องถิ่นที่ตนรู้จัก 4. เพื่อทราบปัญหาของท้องถิ่นและการแก้ไข 5. เพื่อนำเนื้อหาความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน 6. เพื่อผ่อนคลายอารมณ์และเพื่อความบันเทิง โดยที่ผู้อ่านมีความต้องการประเภทเนื้อหาข่าวสารดังนี้คือ ข่าวการปกครองท้องถิ่นเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการพัฒนาท้องถิ่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวสารการเมืองระดับประเทศ ข่าวสังคม-บุคคล ข่าวอุบัติเหตุ-ภัยพิบัติ ข่าวการศึกษา ข่าวอาชีพ-แรงงาน ข่าวต่างประเทศ ข่าวการเกษตร ข่าวสาธารณสุข-การแพทย์ ข่าวกีฬา ข่าวบันเทิง และข่าวการศาสนา-วัฒนธรรม ตามลำดับ

วิริยะ กลิ่นเสาวคนธ์ (2536) ได้วิเคราะห์รายการเพื่อท้องถิ่นของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 12 สุราษฎร์ธานี โดยมีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์รายการ “ข่าวท้องถิ่นภาคใต้” พบว่า โครงสร้างเนื้อหารายการประกอบด้วย ข่าว โฆษณาเพื่อบริการสาธารณะ และเนื้อหาสาระความรู้อื่นๆ ข่าวมีลักษณะเนื้อหาเพื่อรายงานกิจกรรมหรือผลงานของหน่วยราชการโดยมุ่งไปที่การสร้างภาพพจน์ให้กับหัวหน้าหน่วยงานราชการต่างๆ บุคคลที่เป็นข่าวมีความสำคัญมากกว่าเหตุการณ์ที่เป็นข่าว รายการข่าวท้องถิ่นภาคใต้ซึ่งเป็นรายการที่ผลิตโดยสถานีในส่วนท้องถิ่นนั้นได้นำเสนอเนื้อหาตามนโยบายขององค์กรผู้ผลิตมากกว่าที่จะสนองต่อผู้ชมในท้องถิ่น เนื้อหาสาระโดยรวมเป็นเรื่องในวงราชการและเรื่องทั่วไปในระดับประเทศ ไม่ได้มีแต่เนื้อหาในระดับท้องถิ่นเฉพาะภาคใต้เท่านั้น จะพบว่าทำหน้าที่ตอบสนองภาคราชการในลักษณะการเป็นกระบอกเสียงเพื่อเผยแพร่ผลงานของราชการ ในขณะที่เดียวกันรายการนั้นไม่ได้ให้ความสำคัญกับประชาชนในท้องถิ่น ดังจะเห็นได้จากข่าวในระดับล่างทั่วไปมีน้อยมาก นอกจากนี้ ปังจ๊าย ภายนอกองค์กรปังจ๊ายหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อจำนวนผู้ชมรายการ “ข่าวท้องถิ่นภาคใต้” ที่เห็นได้ชัดคือ ปังจ๊ายด้านรายการที่แพร่ภาพออกอากาศจากสถานีโทรทัศน์ในส่วนกลาง อีกทั้งเวลาในการออกอากาศคือเวลา 17.30 – 18.00 นาฬิกาซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประชาชนที่เป็นผู้ชมทั่วไปยังอยู่ในที่ทำงาน

โดยเฉพาะผู้ชมที่เป็นเกษตรกรหรือรับจ้างกำลังอยู่ในไร่ในสวน ข้าราชการก็กำลังอยู่ในระหว่างเดินทางกลับบ้าน ส่วนผู้ชมที่สามารถรับชมได้มักจะต้องตั้งใจไว้เฉพาะเท่านั้น

พัชรินทร์ เสวตสุทธิพันธ์ (2537) ได้สำรวจทัศนคติและพฤติกรรมการเลือกรับชมรายการข่าวโทรทัศน์ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชมรายการข่าวโทรทัศน์ภาคค่ำเป็นหลัก แต่ชมรายการข่าวโทรทัศน์ไม่เป็นประจำทุกวัน โดยระบุเหตุผลว่า เนื่องจากยังเดินทางกลับไม่ถึงบ้าน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชมข่าวโทรทัศน์พร้อมกับสมาชิกในครอบครัว พฤติกรรมขณะชมรายการส่วนใหญ่จะกดปุ่มบังคับสลับไปมาเมื่อมีโฆษณา รองลงมาจะเลือกชมเฉพาะข่าวบางประเภทที่ชอบ และส่วนน้อยจะเปิดชมเพียงช่องเดียวตั้งแต่ต้นจนจบรายการ ประเภทของข่าวที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่ามีควมจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน 3 อันดับแรก ได้แก่ 1. ข่าวการเมือง 2. ข่าวสังคม 3. ข่าวเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังได้แก่ ข่าวต่างประเทศ ข่าวกีฬา ข่าวเกษตร ข่าวบันเทิง สารคดีเชิงข่าว ข่าวในพระราชสำนักและข่าวพยากรณ์อากาศตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 เสนอรายการข่าวภายในประเทศได้ดีที่สุด รองลงมา คือ สถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. สถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 3 อสมท. สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 และ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 โดยให้เหตุผลในการเลือกรับชมเพราะการนำเสนอดี ซึ่งได้แก่ การเสนอข่าวได้รวดเร็วทันเหตุการณ์ และสามารถรับสัญญาณภาพได้ชัดเจน กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากข่าวสารดังนี้ 1. เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 2. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ 3. เพื่อนำไปเป็นหัวข้อสนทนากับบุคคลอื่น 4. เพื่อผ่อนคลายอารมณ์ 5. เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ

วิดา เกียวกุล (2538) ศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการข่าวทางโทรทัศน์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จะเปิดชมข่าวโทรทัศน์เป็นประจำทุกวัน ส่วนใหญ่เลือกชมข่าวจากสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 เพราะเสนอข่าวได้รวดเร็วทันใจ ประเภทของข่าวที่ประชาชนในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ชอบมากที่สุด 3 อันดับ คือ 1. ข่าวการเมือง/ รัฐบาลในประเทศ 2. ข่าวต่างประเทศ 3. ข่าวบันเทิง ศิลปะ วัฒนธรรม นอกจากนี้ยังพบว่า เพศชายและเพศหญิงมีการเปิดรับข่าวโทรทัศน์แตกต่างกัน โดยเพศหญิงจะมีการเปิดชมข่าวโทรทัศน์มากกว่าเพศชาย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะอุปนิสัยของผู้หญิงเองที่มักจะใช้เวลาว่างในการดูโทรทัศน์มากกว่าผู้ชาย อย่างไรก็ตามในด้านของอายุ พบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเปิดชมข่าวโทรทัศน์ไม่แตก

ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากข่าวโทรทัศน์ในด้าน การนำไปสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับบุคคลอื่นๆมากที่สุด ซึ่งอาจจะเนื่องมาจาก การนำไปสนทนาจะเป็นสื่อกลางในการเข้าร่วมกลุ่ม ทั้งกับเพื่อนที่ทำงาน เพื่อนที่โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือเพื่อนข้างบ้าน การสร้างประเด็นในการเสนอข่าวของแต่ละสถานีจะนำไปสู่หัวข้อในการสนทนาในแต่ละวันของผู้ชม การวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น จะทำให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น และเกิดความสัมพันธ์ในกลุ่มต่อไป